

1. maja ob 11. uri vsi na trg Perugino, kjer bo govoril posl. AGOSTINO NOVELLA

DELO

GLASILO KOMUNISTIČNE PARTIJE TRŽAŠKEGA OZEMLJA

Leto IX. šte. 16 (446)

TRST - SREDA, 1. MAJA 1957

Posamezna šte. 25 Lit

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
TRST, ulica Capitolina 3; telef.: 44-046 in 44-047
Odgovorni urednik: RUDOLF BLAŽIČ (Bjagi)
založništvo „Dela“, tiska tip. Riva ul. Torbianca 12

List izhaja ob sobotah. Posamezna številka 25 lit,
zostala številka dvojno. Naročnina: celoletna 1100,
polletna 600, trimesečna 350, mesečna 90 lit. Oglaš:
30 lit. mm v širini 1 stolpca, plačajo se vnaprej

Proslavljajmo 1. maj v znamenju borbe za gospodarsko obnovo Trsta, proti atomski nevarnosti, za bratstvo med narodi

NAŠ PRAZNIK

Delovni ljudje!

Ob tem slavnem dnevu vam Komunistična partija pošilja svoj bratski pozdrav in voščila za nove zmage. Danes slavite skupno z brati vsega sveta praznik dela, pregledujete svoje borbene sile, obetate si nadaljevati po poti do popolne emancipacije od izkoriščanja in zatiranja.

Tržačani!

Na obzorju se zbirajo temni oblaki, grozeči z atomsko vojno. Naše Ozemlje, ki je že toliko pretrpelo v vojni, pod tujimi okupacijami, zaradi politike neizpolnenih obljub s strani rimske vlade, preživlja vedno večjo gospodarsko krizo. Zaradi sindikalnega razkola, ki so ga hoteli delodajalci, vlada in njihovi podrepaniki, ste vi danes razdvojeni pred prevzetnostjo industrije, ki so spremenili tovarno v ječo.

Prijatelji, delovni ljudje, tovariši!

Možje in žene Trsta!

Slovenci in Italijani!

Manifestirajte za trajen mir med narodi.

Zahtevajte za Trst organični načrt gospodarske obnove, ki mora imeti za podlago integralno pravo!

Manifestirajte za enotnost delavskega razreda v tovarnah, sindikatih, v borbi proti delodajalcem!

Korakajte združeni, slovenski in italijanski delovni ljudje, proti nacionalizmu, pod rdečimi zastavami proletarskega internacionalizma!

Živel prvi maj delovnega ljudstva!

Živel mir!

Živel socializem!

Komunistična partija Trsta

Zveza komunistične mladine Trsta

Podprimo kampanjo CGIL

Nova Delavska zbornica CGIL je otvorila kampanjo nabiranja prispevkov s ciljem pol. drugega milijona lit.

Omenjeni cilj je tržaskim delavcem svetovala CGIL.

Istočasno je naša partija, v zvezi z bodočim kongresom, začela med svojimi člani notranjo kampanjo nabiranja prispevkov ter opozorila naj se prispevki ne nabirajo na delovnih, da bi to ne oviralo kampanje CGIL.

Partija podpira to dejstvo, ker želi, da so tudi v tej nabiralni akciji za CGIL — kot v vseh akcijah velike sindikalne organizacije — komunisti v prvih vrstah s svojim doprinosom za okrepitev CGIL.

CENTRALNA UPRAVA
KP TRSTA

Žalitev NOB ter spomina Curiela in Tomažiča

Centralni komite naše partije je na seji, ki je bila v soboto 27. t. m. izglasoval protest na prosvetnega ministra, na šolsko skrbništvo in na ravnatelja liceja „Oberdan“ v zvezi z odkritjem spominske plošče bivšim dijakom, ki so padli za svobodo. Na plošči so namreč izpustili imeni Eugenia Curiela in Pinka Tomažiča, za katere je partija ponosna, da sta bila v njenih vrstah in se ju vsi tržaski demokrati spominjajo s še posebnim spoštovanjem in ljubeznijo. V protestnem pismu je osvetljen junaški lik Pinka Tomažiča, ki so ga fašisti ustrelili 1941 in Eugenia Curiela, ustanovitelja in voditelja italijanske antifašistične mladinske fronte, ki mu je bila podeljena spominska zlatna kolajna odporiškega gibanja.

Komunistična partija Trsta — zaključuje resolucija — smatra, da je izpustitev teh dveh

imen s plošče v liceju „Oberdan“, ki sta ga posejala omenjena junaka in katera mora pokazati novim rodovom vzgled, ki sta ga dala navedena za obrambo svobode, zelo resna stvar. Do tako resne izpustitve je prišlo verjetno, bolj kot zaradi diskriminacijskega poskusa, zaradi pozabljenosti, ki je samo značilen dokaz obsodbe vredne miselnosti in še bolj obsodbe vredne neobčutljivosti do demokracije, ki se preveva šolske ustanove in vladne organe, določene za sektor javne izobrazbe.

Centralni komite poziva ravnateljstvo liceja in višje šolske oblasti naj dostojno popravijo to pomanjkljivost in vklepejo v ploščo izpušeni imeni ter postavijo poleg doprsnega kipa Maggia Astorija, odlikovanca z zlato kolajno, tudi doprsje Eugenia Curiela.

1. maja, s pričetkom ob 15. uri bo na ploščadi

Ljudskega doma v ulici Madonnina 19

VELIKA PRVOMAJSKA LJUDSKA VESELICA

ki jo organizira Komunistična partija Trsta. Pozdrave bosta prinesla tovariša

Vittorio Vidali
in Marija Bernetič

1. maja popoldne bodo ljudske veselice tudi v naslednjih krajih:

v Ljudskem domu v Sv. KRIŽU
v Ljudskem domu v MILJAH
v krožku „Zvezda“ v PODLONJERJU
v krožku „Pisoni“ v KOLONJI
v Ljudskem domu v CAMPORAH
v Ljudskem domu pri Sv. BARBARI
v Ljudskem domu v GRIŽI

Prvomajske proslave

Objavljamo celoten spored prvomajskih manifestacij, ki jih organizira nova Delavska zbornica-CGIL:

V Trstu

bosta ob 11. uri govorila na

TRGU
PERUGINO

poslanec

Agostino
Novella

član nacionalnega izvršnega odbora CGIL in generalni tajnik FIOM

Franc Gombač

član izvršnega odbora nove Delavske zbornice-CGIL

Predsedoval bo

Bonomo Tominez

odgovorni tajnik nove Delavske zbornice-CGIL

Delavska povorka bo krenila ob 10. uri s trga Pestalozzi po naslednjih ulicah: Istrska ul., S. Giacomo in Monte, trg G. B. Vieo, Sansovino, ul. Madonnina, Oriani, trg Garibaldi, drevored Sonnino, ul. Conti.

Zbirališče udeležencev je določeno za 9. uro.

V Miljah

na TRGU MARCONI ob 11. uri govorila bosta

Giacomo Benini

tajnik nove Delavske zbornice-CGIL in

Paolo Sema

član izvršnega odbora nove Delavske zbornice-CGIL in pokrajinski tajnik FIOM

Povorka bo krenila izpred Ljudskega doma po glavnih ulicah na trg. Po zborovanju bo šla povorka po mestu in se razšla pred Ljudskim domom.

V Sv. Križu

Ob 6. uri budnica po vasi z domačo godbo, ki bo šla nato tudi v Gabrovec, Salež in Samatoreo.

Ob 11. uri bosta na Križadi govorila

Arturo Calabria

član izvršnega odbora nove Delavske zbornice-CGIL in

Marij Grbec

tajnik Zveze malih posestnikov

V Nabrežini

V prvih jutranjih urah budnica, ki jo bo svirala domača godba.

Ob 10.30 bodo v kino dvorani govorili

Adriano Oliva - Anton Gerlanc
Umberto Ciofi

Predsedoval bo

Danilo Radovič

V Boljuncu

ob 16. uri bosta govorila na vaškem trgu

Arturo Calabria - Franc Gombač

Predsedoval bo tajnik dolinske podružnice nove Delavske zbornice-CGIL

Gerli

Udeležite se polnoštevno prvomajskih ljudskih
veselic, ki jih organizira Komunistična partija Trsta

POLITIKA IN GOSPODARSTVO

Kratek življenjepisa
Antonia Gramscija

Antonio Gramsci se je rodil 22. januarja 1891 v Alesu na Sardiniji. Obiskoval je gimnazijo in licejele z veliko težavo, ker se je moral istočasno zaposliti kot pisar ter dati lekcije, zato, da je lahko pomagal družini. Ko mu je bilo 17 let, si je s svojo izredno marljivostjo in nadarjenostjo priboril stipendijo, ki mu je omogočila vpis na univerzo v Torino.

Socializem je postal za Gramscija privlačen po preživetih izkušnjah in s spoznavanjem zaostalih socialnih ter gospodarskih odnosov na otoku, kjer se je rodil ter s spoznavanjem intenzivnega naprednega življenja delavcev v Torinu, kjer je imel priložnost preučevati organizacijske oblike delavskega razreda in razredne borbe v tovarnah.

Že v letih 1915 - 1917 je Gramsci prizadeval, da dobi stike z revolucionarnimi strujami mednarodnega delavskega gibanja, predvsem z boljševiki. Prevajal je Leninova dela, jih širil v tovarnah ter o njih kolektivno razpravljal z delavci.

Ko je bila avgusta 1917 s silo zatrta politična stavka, proglašena proti italijanskemu militarizmu in imperializmu, je bil Gramsci izvoljen za sekretarja turinske sekcije PSI. Po Oktobrski revoluciji je PSI vključil v svoj program diktaturo proletariata, dočim so reformatorji sabotirali revolucionarno akcijo. V takratni dobi se je Gramsci boril za obrambo revolucionarnih stališč in prav takrat je v njem dozorel pojem o tovarniških svetih. 1. maja 1919 je začela izhajati na pobudo Gramscija revija »Ordine Nuovo«, kot glasilo tovarniških svetov, ki so bili že takrat jedro bodočih Komunistične partije.

Zivljenje Gramscija je do leta 1921 povezano s socialističnimi partijo, po 21. januarju pa s KP in to preko borbe, ki jo je vodil najprej proti reformatorstvu, pozneje pa proti sektarstvu Bordigove struje. Nato je postal Gramsci sekretar Komunistične partije in bil aretiran v Rimu v noči med 7. in 8. novembrom 1926, čeprav je imel kot poslanec pravico do parlamentarne imunosti.

Od tega dne se je začelo Gramscijevo romanje po fašističnih ječah: Regina Coeli, Ustica, kjer je bil konfiniran za dobo 5 let, nato pa obsojen od Posebnega sodišča na 20 let zapor. Pred Posebnim sodiščem je dal Gramsci vsem antifasistom vzgled

ral presedeti kazen. Kljub velikemu fizičnemu in moralnemu trpljenju, je Gramsci posvetil cele dneve in noči študiju.

Njegovo zdravstveno stanje se je medtem vedno bolj slabšalo in kmalu je začelo vzbujati resno zaskrbljenost. Toda kljub slabemu zdravju, je Gramsci z zaničevanjem zavrnil Mussolinijevo izsiljevanje in nasvete, da bi vložil prošnjo za pomilostitev. V svetu se je sprico njegovega zaskrbljujočega zdravstvenega stanja sprožil pravcati val ogorčenja in fašistični rabljali so bili pod pritiskom svetovnega javnega mnenja končno prisiljeni premešiti Gramscija v kliniko. Toda premestitev je prila dejansko prepozno; nekaj dni pozneje — 27. aprila 1937 — je namreč Antonio Gramsci za vedno zatisnil oči.

Njegova smrt je bila strašno obtožilo dejanje za fašistični režim. In v Gramscijevem imenu so komunisti še bolj ojačali borbe, preko katerih so se osm let pozneje uresničile Gramscijeve besede, ki jih je zabrusil v obraz fašističnim sodnikom, kateri so ga obsodili po Mussolinijevi direktivi, da bi »preprečili delovanje njegovih možganov.«

Brez revolucionarne partije
ni mogoče priti na oblast

Iz znanega Leninovega dela »Korak naprej, dva koraka nazaj« objavljamo odlomek, v katerem je Lenin že takrat v zaključku predvidel uspeh delavskega razreda. Omenjena Leninova delo izražajo neizprosno borbo proti oportunizmu menševikov v organizacijskih vprašanjih ter poudarja vlogo partije kot vodilne organizacije proletariata, brez katere je nemogoče zmagati v borbi za diktaturo proletariata.

Nas partijski kongres je bil svojevrsten pojav, kakor ga še ni bilo v vsej zgodovini ruskega revolucionarnega gibanja. Prvič se je posrečilo konspirativno revolucionarno partijo, da je stopila iz teme podzemlja na beli dan in pokazala vsem in vsakomur ves potek in izid naše notranje partijske borbe, vso fiziognomijo naše partije in vsakega njenega kolektivca.

Ko je bila avgusta 1917 s silo zatrta politična stavka, proglašena proti italijanskemu militarizmu in imperializmu, je bil Gramsci izvoljen za sekretarja turinske sekcije PSI. Po Oktobrski revoluciji je PSI vključil v svoj program diktaturo proletariata, dočim so reformatorji sabotirali revolucionarno akcijo. V takratni dobi se je Gramsci boril za obrambo revolucionarnih stališč in prav takrat je v njem dozorel pojem o tovarniških svetih. 1. maja 1919 je začela izhajati na pobudo Gramscija revija »Ordine Nuovo«, kot glasilo tovarniških svetov, ki so bili že takrat jedro bodočih Komunistične partije.

Zivljenje Gramscija je do leta 1921 povezano s socialističnimi partijo, po 21. januarju pa s KP in to preko borbe, ki jo je vodil najprej proti reformatorstvu, pozneje pa proti sektarstvu Bordigove struje. Nato je postal Gramsci sekretar Komunistične partije in bil aretiran v Rimu v noči med 7. in 8. novembrom 1926, čeprav je imel kot poslanec pravico do parlamentarne imunosti.

Od tega dne se je začelo Gramscijevo romanje po fašističnih ječah: Regina Coeli, Ustica, kjer je bil konfiniran za dobo 5 let, nato pa obsojen od Posebnega sodišča na 20 let zapor. Pred Posebnim sodiščem je dal Gramsci vsem antifasistom vzgled

OB PRILIKI 1. MAJA

Proletarci vseh dežel
združite se!

V trenutku ko kaže buržoazna propaganda tako zanimanje za problem odnosov med socialističnimi delavci, med komunističnimi in delavskimi partijami in je tako širokogrudna v nasvetih o teh vprašanjih (ki so po svojem izvoru dokaj sumljivi), je docela naravna in aktualna s strani mednarodnega komunističnega gibanja potrditev njegovih načel o proletarskem internacionalizmu.

Krajevne tradicije

Internacionalizem je — to se lahko trdi in dokumentira — delavskemu razredu že priročno na tradicija od začetka njegovega obstoja, mnogo prej kot je nastala prva socialistična država. Dovolj bo, če se spomnimo vzgleda, ki so ga dali angleški delavci, ko so s svojo energično akcijo zatrti v kalu predvideno anglo-francosko intervencijo v korist zaslužnjencev na jugu v teku državljanske vojne v Združenih državah. Karel Marx je o tem napisal: »Ni bila modrost vodilnih razredov tista, ki je rešila Zahodno Evropo pred sraboto krizarske vojne, ki bi bila lahko izvedla in raztegnila suženstvo na drugo obalo Atlantika, marveč je to storil junaki odpor angleškega delavskega razreda proti tej kriminalni blaznosti.« Dovolj je, če se spomnimo konkretnega internacionalizma, ki ga je pokazal delavski razred drugih dežel s svojo solidarnostjo do ameriških delavcev v borbi za 8-urni delovni urnik.

Ali ni 1. maj, ki ga bodo tedni slavili delovni ljudje vsega sveta dan, ki jih združuje v spominu na junake stavke v Chicagu leta 1886, ki je bila zatrta v krvi, toda ta datum je že postal slavna dediščina delavske tradicije na mednarodnem področju?

Teorija in praksa proletarskega internacionalizma sta obogateli v teku nad enega stoletja

zgodovine, v teku prve in druge svetovne vojne, obogateli sta s celo vrsto dogodkov.

Napake in odkloni od načel internacionalizma so bile vedno drago plačane in bile so vedno podlaga za še druge napake in druge odklone. Nacionalizem je namreč nosilec samo gorja za delavsko gibanje in delovni ljudje vsega sveta ga smatrajo kot največje zlo, ker jih lahko spravi s prave poti razredne borbe. Zaradi posebnih pogojev tu živečega, jezikovno mešanega prebivalstva, ki se nahaja v obmejnem kraju, je imelo naše področje priložnost napraviti tržaške delovne ljudi še posebno občutljive za ta problem. Pri nas govorijo slovenski in italijanski komunisti o nacionalizmu, slovenskemu ali italijanskemu, kot o kugi in nevarnosti, ki terja stalno budnost.

Socialistični odnosi

Po drugi svetovni vojni, z nastankom cele vrste socialističnih dežel, se je veljavnost proletarskega internacionalizma potrdila tudi v odnosih med socialističnimi državami. To je bila nova izkušnja in enotnost se je seveda ustvarila okrog Sovjetske zveze, kot države, ki je bila že bogata na lastnih izkušnjah in je bila najbolj v stanju dati bratsko pomoč drugim članom socialistične družine. Kot v vseh novih položajih, tako so se tudi v tem zagrešile napake, ki so jih komunistične partije Sovjetske zveze in dežel ljudske demokracije postavile v zadnjem času v ospredje. Bilo bi pa zelo zgrešeno, da bi se zaradi teh napak pozabilo na vse kar je bilo osnovnega in pozitivnega, ki je omogočilo enotnost socialističnih dežel. Po pravljati napake pa pomeni tudi na tem področju boljše izvajati načela proletarskega internacionalizma. Različnosti v gradnji socializma, ki lahko karakterizirajo posamezne dežele, se bodo nanašale na čas in metode za prevzem oblasti, za socializacijo proizvodnih sredstev, na oblike socialistične demokracije itd. Toda ostalo bo vedno temeljnega pomena tudi to kar mora biti skupno v vsaki deželi, ki gre v socializem: politična oblast v rokah delavskega razreda, diktatura proletariata pod vodstvom marksistične - leninistične partije, ki slovi na načelih demokratičnega centralizma in je tesno povezana z množicami, povezuje delavskega razreda z drugimi proizvajalnimi sloji, nadomesti, te zasebne lastnine glavnih proizvajalnih sredstev s kolektivno lastnino ljudstva in planificira razvoj gospodarstva in kulture na novih socialnih podlagah, zaščita proti vsakemu poskusu obnove izkoriščevalskih razredov v notranjosti in borba proti vsakemu napadalnemu poskusu imperializma.

Imperializem, ki daje danes toliko »nasvetov« socialističnim delavci, ki kaže tako skrb za »enevidnost« socialističnih dežel in za »nacionalne« karakteristike, ki bi jih moral imeti komunizem, zakaj se je pokril s kožo jagnjeta, da skrije svoje dobro znano obličje protikomunističnega volka? Ni težko dognati, da odkrit napad na socialistične dežele in prevratniška akcija proti slednjim ni dala zadovoljivega rezultata, to je težko izvesti tudi zaradi tega, ker je javno

... Ruska revolucija je revolucija, ki so jo izvedli ljudje organizirani v Komunistični partiji, ki so si v partiji izoblikovali novo osebnost, pridobili nova čustva, uresničili moralno življenje, katero bo postalo univerzalna zavest in cilj za vse ljudi...

(Iz »Ordine Nuovo«, 4. sept. 1920)

FLRJ zahteva
ekstradikcijo
Paveliča

Po atentatu, v katerem je bil težko ranjen, je bil Ante Pavelić aretiran od argentinskih oblasti. Jugoslavija je že napravila potrebne korake pri argentinski vladi za izročitev vojnega zločinca, ki mora odgovarjati pred jugoslovanskim ljudstvom za svoje zločine v času druge svetovne vojne.

(Nadaljevanje na 6. strani)

ZA VSAKOGAR NEKAJ

»Predsednik nekega velikega podjetja pokliče enega izmed podpredsednikov in ga vpraša: »Povej mi, toda odkritosrčno ali si že imel kak flirt z mojo tajnico?«

»Naj bo« — mu v zadregi odgovori podpredsednik — res je, imel sem ga.

»Samo to sem hotel vedeti« — pravi predsednik in ga odslavi.

Nato pokliče drugega podpredsednika in mu stavi isto vprašanje. Odgovor je tudi tokrat isti. In isti odgovor prejme, ko vpraša tri glavne direktorje in vseh pet članov uprave nega sveta podjetja.

Končno pride poklicani blagajnik, ki mu da ta-le odgovor: »Se sanja se mi ne, da bi zgubljal čas s tem antipatičnim dekletom...«

»Končno sem vendar našel pravega« — se razveseli predsednik: »Vi ste oseba, ki jo rabim: takoj pojdite do moje tajnice in ji sporočite, da je odpuščen.«

♦♦♦

V ordinaciji zdravnika, ki je zelo ponosen na svoje nagledingno, pride nov bolnik. Zdravnik ga samo pogleda in preden mu bolnik sploh pove, kaj ga boli, pravi: »Na desni strani prsi imate bulo. Nikar se ne bojte, saj jo bomo hitro odstranili.«

»Da, res imam bulo in še precej veliko«, pravi bolnik. »Na desni strani imam v žepu polno denarnico.«

♦♦♦

V cerkvi ima novi župnik svoj prvo pridigo, ki jo zaključuje s takim vprašanjem: »Kdo izmed vas bi šel z menoj, če bi vam predlagal, da mi še danes sledite v obljubljeno deželo?«

Na postavljeno vprašanje vsi verniki takoj vstanejo, razen 18. letnega dekleta, ki mirno obseja v cerkveni klopi.

»Zakaj pa ti ne bi prišla?« — jo vpraša župnik.

»Ker imam nocoj druge opravke« — se odreže dekle.

C.G.I.L.

Zveza pristaniških delavcev

Ob priliki 1. maja naj delovno ljudstvo ponovno potrdi svojo voljo v borbah za zakonite pravice in za napredek delavskega razreda

Demokratski nameščenci
DELAJSKIH ZADRUG
(člani CGIL)

Ob priliki PRVEGA MAJA
želi
CELICA MIZARJEV
svojim tovarišem, da bi dosegli svoje zahteve in jih poziva v borbo za procvit Trsta in integralno prsto cono

CGIL - POKRAJINSKI
SINDIKAT
PEKOVSKIH DELAVCEV

Mesnica
ENRICO GUERRA
TRST
Campo S. Giacomo 2

Mlekarna
KARIŠ
meslo - jajca
TRST
ul. S. Marco 40

Slovenski manufakturni
trgovini
UDOVIČ
TRST
ul. Mazzini 46
in trg Ponterosso 5

Krojačnica
Kramar Josip
Vzorci blaga najboljših
znank - cene ugodne
OPCINE, Narodna ul. 65,
tel. 21-333

Urnina in zlatarna
KAREL GRUDEN
TRST
ul. Battisti 13, tel. 96-306

Krojačnica
za moške in ženske
S. KOŠUTA
TRST, ul. Raffineria 5/L,
tel. 95-498

Foto Studio Edi
TRST
ulica Oriani 2, I. nadst.
(nad lekarno Picciola)

Mlekarna
Olga Gulič
maslo - jajca - slaščice
OPCINE
Proseška 45

Urnina in zlatarna
Sosič Alojz
OPCINE
Narodna ul. 38

ŠPORTNI KROŽEK
V TRŽAŠKEM ARZENALU

NOTRANJA KOMISIJA (pripadniki FIOM)
V LADJEDELNICI SV. MARKA

FIOM - CGIL NOTRANJA KOMISIJA
V TRŽAŠKEM ARZENALU

Ob 1. maju želi vsem delovnim ljudem enotne
uspehe v borbi za izboljšanje mezd, demo-
kratične svobodine in mir v svetu

ZADRUGA DELAVCEV
V TRŽAŠKEM ARZENALU

poziva vse prebivalce naj se združijo
okrog delavske zastave za okrepitev
zadružnega gibanja

ZADRUŽNA DRUŽBA PRISTANIŠKIH
MENZ V TRŽAŠKEM PRISTANIŠČU

pozdravlja vse člane in kliente, kakor vse
zadružno gibanje v Trstu, želeč čimvečjo razširitev
zadružništva v znamenju bratstva in mira

NOTRANJA KOMISIJA (člani CGIL)
TOVARNE STROJEV pri sv. ANDREJU

poziva vse delovne ljudi, neglede na politično,
sindikalno in versko pripadnost, naj se združijo za uspešno borbo za konkretno
izboljšanje žitljenskih in delovnih pogojev

STROKOVNI SINDIKAT NAMEŠČENCEV
ACEGATA (člani CGIL)

posilja ob priliki 1. maja 1937 vsem
nameščencem in njihovim družinam, v
sila za mir in blaginjo, ki sta temeljni
načeli socialne pravice

MILJSKA LJUDSKA ZADRUGA
COOPERATIVA POPOLARE MUGGESANA

želi vsem delovnim ljudem bodočnost mira
in blaginje

AVTONOMNA SKUPINA KLAVCEV
V TRŽAŠKI MESTNI KLAVNICI

vzklaja 1. maju
po delavskem časopisu

ZADRUGA ZA PREDELAVO
KLAVNIH ODPADKOV

z. z. o. j.
TRST - Škedenj, ul. Vigneti 22
tel. 92-271

NOTRANJA KOMISIJA (člani CGIL)
V PIVOVARNI DREHER

poziva vse ročne in umske delavce naj
se strnjeno borijo za boljše bodočnost

FIOM - CGIL NOTRANJA KOMISIJA
V ŠKEDENJSKIH PLAVŽIH »ILVA«

TRST

posilja ob priliki zgodovinskega praznika
bratske pozdrave vsem delovnim ljudem
z željo, da bi bili enotni v borbi za svoje
pravice

želi v znamenju športa
vsi okrepitve miru med narodi

vošči vsem delovnim ljudem, da bi v radosti preživeli
praznik dela, združeni okrog zastave CGIL, v obrambi
pravic delovnega razreda in borbi za boljše življenjske
in delovne pogoje

Človeštvu grozi nevarnost atomskega in jedrskega orožja, dvignimo zato vsi svoj glas odločnega protesta

Apel Svetovnega sveta miru

Grožnja z atomskim orožjem neposredna nevarnost tudi za Trst

Strahovite posledice eksplozije vodikove bombe

Grožnja z atomskim orožjem, sprčo katere se je dvignilo ljudstvo vsega sveta, je neposredna nevarnost tudi za Trst. Atomsko oporišča za zemeljske vodene izstrelke (Honest John in Matador) in zračne vodene izstrelke bodo postavljena v Veroni in Vicenzi, zato se naše področje praktično nahaja v območju akcije tega strahovitega uničevalnega orožja.

Atomsko orožje bo izročeno Italiji v teku tega leta in sicer na podlagi sklepa, ki ga je sprejelo petnajst načelnikov glavnih stanov NATO (med temi tudi predstavnik Italije).

Iz uradnega poročila ameriške vlade kot tudi iz prejšnjih zaupnih vestí, se je zvedelo, da bo atomsko orožje v Italiji ostalo pod ameriško kontrolo, kar pomeni, da bo Italija avtomatično vojaško odvisna od ZDA in da bodo ameriške čete ostale na italijanskem ozemlju za nedoločen čas.

Učinki vodenih izstrelkov

Po drugi strani pa vodene izstrelke gotovo ni mogoče smatrati kot oboroženo orožje, bodisi zaradi daljnosežnosti njihovega učinka kot tudi zaradi njihove uničevalne sile. V poslanci 18 znanstvenikov Zahodne Nemčije, ki so odklonili vsako sodelovanje pri izdelovanju atomskega orožja, je rečeno, da vodeni izstrelki lahko popolnoma uničijo srednje veliko mesto.

- V načrtu atomska oporišča v Veroni in Vicenzi
- Italija vojaško odvisna od ZDA
- Okrog Frankfurta 17 atomskih oporišč

„Atomska velesila“

Severno od našega področja, v Zahodni Nemčiji, tudi pripravljajo atomska oporišča. Prvi minister Renanije Peter Altmeier je izjavil, da bodo Američani postavili v pokrajini Frankfurta 17 oporišč za atomske izstrelke. Nemški list „Süddeutsche Zeitung“ je pisal, da bodo nove oklepne divizije Zahodne Nemčije vključene v atomski ustroj. Sicer tudi ni nobena skrivnost, da hoče Adenauerjeva vlada spremeniti Zahodno Nemčijo v „atomska velesila“.

Narščanje števila atomskih oporišč na ozemlju, ki je blizu našega področja — strahovita uničevalna sila tega orožja dejansko zbrise vsako razdaljo — mora vzbuditi slehernega državljana in vse naše prebivalstvo, da dvigne svoj glas proti tej nevarnosti ter zahteva ukinitve poskusov z atomskim orožjem kot tudi ukinitve atomskega oboroževanja in končno demobilizacijo atomskih oporišč na italijanskem ozemlju.

Ne smemo pozabiti, da bodo ta oporišča razpolagala z izstrelki, ki bodo lahko nosili atomske bombe ter s takozvanim „taktičnim“ orožjem, kar pa so v resnici topovi, ki bodo lahko izstrelili bombe, slično tisti, ki je v Hirošimi ubila 300.000 oseb.

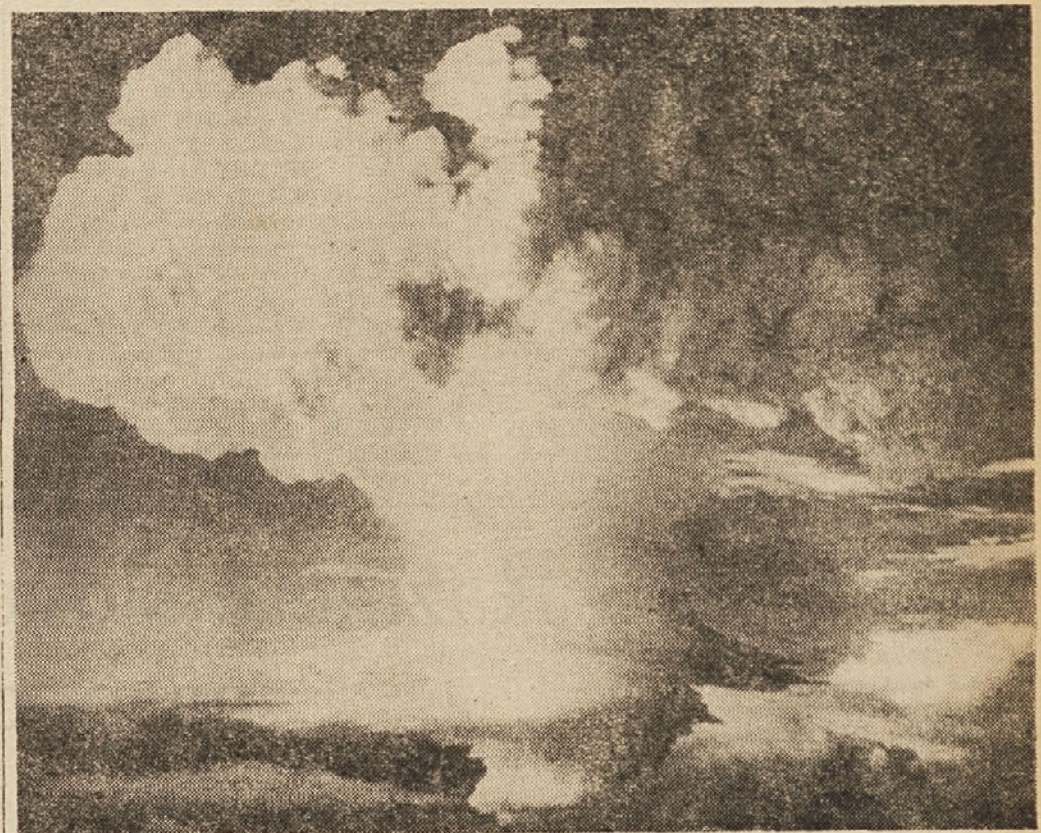
Spričo take perspektive popolnega uničenja, moramo pravočasno dvigniti svoj protest. Zato naj bodo letošnje prvomajске manifestacije obenem svečan protest proti atomski oborožitvi, za mir, ki je Trstu nujno potreben, ker se danes trpi zaradi vojnih posledic. V primeru atomske vojne, bi se naše mesto znašlo v središču uničenega področja. Trst bi bil med prvimi žrtvami, in zaman bi bila vsaka obnova.

Na Japonskem se skušajo zaščititi pred radioaktivnostjo

Zaradi priprave, ki jih vodijo Angleži za bodočo poskusno atomsko eksplozijo, se opazna na Japonskem znatna pospešitev nakupov zaščitnih oblek in dežnikov proti radioaktivnosti. Trgovci, ki prodajajo ribe in ribje konzerve, pozivajo že sedaj svojo klijentelo naj pravočasno naroči zazele količine, če hoče imeti v času ko se bodo vršili atomski poskusi, proizvod, ki ne bo okužen od radioaktivnosti.

Gospodinjstvo so tudi zelo zaskrbljene zaradi posledic bodoče atomske eksplozije in so začele nakupovati večje količine živeža, da bodo lahko imele zadostno zalogo živil, ki ne bodo okužena od radioaktivnosti. S tem se hočejo zavaruovati proti raznim boleznim, ki jih povzročajo radioaktivnosti.

Trinajst japonskih opazovalcev so opremlili s posebnimi instrumenti, ki služijo za ugotavljanje radioaktivnosti. Vsa mošva japonskih ribiških ladij, ki bodo odplove za Pacifik, so opremlili s posebnimi zaščitnimi oblekami, da jih zavarujejo pred radioaktivnostjo in vsemi posledicami.

Razen izžarevanja, ki nastane v trenutku eksplozije, so atomske bombe nosilke radioaktivnih snovi, ki se v veliki meri razpršijo v ozračju in se nato širijo v obliki padavin (atomske dež). Pri navadni atomski eksploziji se radioaktivne padavine kmalu izčrpajo; razširijo se na nekaj stotisoč kvadratnih milj. Toda pri eksploziji vodikove bombe, se radioaktivne snovi razpršijo višje v ozračju in se nato širijo na velike daljave, dosežejo vsak kraj in vsako stvar. To seveda zahteva mnogo časa. Računa se, da je potrebno kakih 20 let predno se bo vsa radioaktivna snov, ki se je sprostila pri eksploziji vodikovih bomb, popolnoma izžarjala. Radioaktivni plutonij in stroncij, ki nastaneta pri eksploziji vodikovih bomb, vstrkajo rastline, živali in človeška bitja. (iz članka Petra Thomasa, ki ga je objavil 26. 6. 1956 „Daily Worker“)

Proslavljajmo 1. maj z ojačanjem borbe proti atomski nevarnosti, da obvarujemo naše mesto in naša življenja pred uničenjem in smrtjo.

Po vsem svetu se širijo protesti proti atomskemu oboroževanju

Pospesjevanje poskusov z atomskimi in vodikovimi bombami in blazna tekma v atomskem oboroževanju, povzročajo po vsem svetu energične proteste. Od Japonske do Anglije, od Avstralije do Zahodne Nemčije, od Italije do Indije, povsod zahteva ljudstvo naj se končajo atomski poskusi, naj neha tekma v oboroževanju s termionuklearnim orožjem in naj se uničijo vse rezerve izdelanih atomskih in vodikovih bomb.

„Vlada bi morala — je pisal angleški dnevnik „Manchester Guardian“ — prevzeti iniciativno za sklenitev sporazuma za začasno ukinitve termionuklearnih poskusov. Mi smo še vedno v nevednosti kar se tiče nevarnosti radioaktivnega stroncija za naše zdravje, za naše življenje... Danes so znanstveniki verjetno bolj zaskrbljeni, kot so bili pred nekaj meseci.“ „Indijska vlada in narod —

je ugotovil odbor miru v Indiji v svojem poročilu — sta se večkrat izjavila za takojšnjo ukinitve termionuklearnih poskusov in za atomsko razorožitev. Angleška vlada je najavila celo vrsto poskusov z jedrnimi bombami. Področje kakih 400 tisoč kv km je bilo proglašeno za nevarno cono, za čas ko bodo trajali poskusi in sicer od marca do avgusta. Prejšnje eksplozije v Pacifiku so že znane, ker ves svet trepeti v strahu pred posledicami, ki jih ne bodo čutili samo živeči ljudje, marveč tudi bodoča pokolenja.“

Pretrsljive izjave

Pretrsljive so izjave, ki so jih dali najbolj znani znanstveniki Zahodne Nemčije, med temi Otto Han, ki je sodeloval pri izdelovanju prvih atomskih bomb. Osemnajst atomskih fizikov se je slovesno obvezalo, da ne bodo ne izdelovali in ne vodili poskusov in tudi ne upo-

rabljali nobenega atomskega orožja, včevši tisto, ki ga ZDA nameravajo preskrbeti obnovljeni Wernach.

Omenjeni znanstveniki poudarjajo v svojem apelu: „Narčni za oskrbo Zahodne Nemčije z atomskim orožjem so nam povzročili veliko zaskrbljenost. Katero koli atomsko orožje (in sicer vodeni izstrelki in atomski topniški izstrelki) bi imelo danes isti uničevalni učinek, kot ga je imela atomska bomba odvržena leta 1945 na Hirošimo. Učinkov tega orožja javnost še ne pozna popolnoma. Vedeti je treba, da vsaka posamezna atomska bomba ali granat lahko uniči srednje veliko mesto, dočim termionuklearna, to je vodikova bomba lahko onemogoči življenje slehernemu človeškemu bitju na celotnih področjih, kot n. pr. v coni premogovnikov Porurnja... celo ozemlje Zahodne Nemčije se lahko okuži z radioaktivnostjo in ni nam znano nobeno tehnično sredstvo, ki bi lahko rešilo človeštvo pred to strahovito nevarnostjo...“

VI. ameriško brodovje ima atomsko orožje

„Moštvo reakcijskih letal, ki so bila te dni dodeljena VI. ameriški brodovju v Sredozemlju, je izurjeno za atomska bombardiranja. Reakcijska letala „Skywarrior“, ki nosijo atomske bombe, dosežejo brzino 1000 km na uro in so kot taka zadnji element močnih sil, ki konkretizirajo nevarnost, skrivajočo se za Eisenhowerjevo doktrino o ohranitvi miru na Srednjem Vzhodu. VI. ameriško brodovje sestavlja 50 bojnih ladij, 200 letal in 25.000 mož in se v vsakem trenutku lahko razmesti v katerem koli kraju Sredozemlja. To izjavo je dal januarja letos viceadmiral Charles Randal Brown do pisniku lista „Daily Mail“.

Nočijo ameriškega oporišča

Vlada države Hesse v Zahodni Nemčiji je zavrnila načrt za gradnjo ameriškega oporišča za vodene izstrelke, ki so ga nameravali postaviti na njenem ozemlju. Do tega sklepa je vlada pristala zaradi množičnega protesta prebivalstva. V svoji odločitvi pravi vlada, da bi vojska bala predstavljala resno nevarnost za vse prebivalstvo.

Radioaktivnost povzroča neozdravljive bolezni

Ce je človek izpostavljen velikim količinam radioaktivnih izžarevanj, povzroča to splošno bolezen, ki je poznana kot bolezen od izžarevanja, katere je lahko za človeka usodna. Radioaktivna izžarevanja pa lahko povzročijo tudi določene bolezni, ki se pojavijo šele po dolgem času. To so krvne bolezni, kot slabokrvnost, ki nima vedno usodnih posledic in leukemija, ki pa povzroči vedno smrt. Izžarevanja lahko povzročijo očesni katar in kot posledice slepoto, splave in rojstvo mrtvih otrok. Prebivalci mest Hirošima in Nagasaki so že mnogo trpeli zaradi teh posledic. Znanstveniki so mnenja, da bodo učinki atomskega izžarevanja terjali svoje žrtve tudi 20 let po eksploziji. Največ bo obbolelih na raku. Ovce in mačke v Veliki Britaniji imajo danes v kosteh določeno količino radioaktivnega stroncija, ki je prešel v njihovo mleko. Z zauživanjem tega mleka preide radioaktivni stroncij v človeško telo in se ustali v kosteh. To se najlažje pripeti pri otrokih, zaradi nagle rasti kosti. Celotna količina teh snovi v telesu ljudi, ki so umrli na teh posledicah, je različna. Toda zadostuje milijonski delček grama radiuma v kosteh, da povzroči slabokrvnost, leukemijo in kostne novotvorbe s smrtnimi posledicami. Šestmesečno poročilo komisije za atomsko energijo v Združenih državah, ki je bilo objavljeno januarja letos pravi, da je poskusna eksplozija vodikove bombe, ki je bila marca 1954 na Bikinih v Pacifiku prizadela 290 oseb, ker je njihovo telo vsrkalo preveč radioaktivnosti. V razvojni dobi, ko so pripravljali atomske načrte pa je bilo 41 oseb preveč izpostavljenih izžarevanjem.

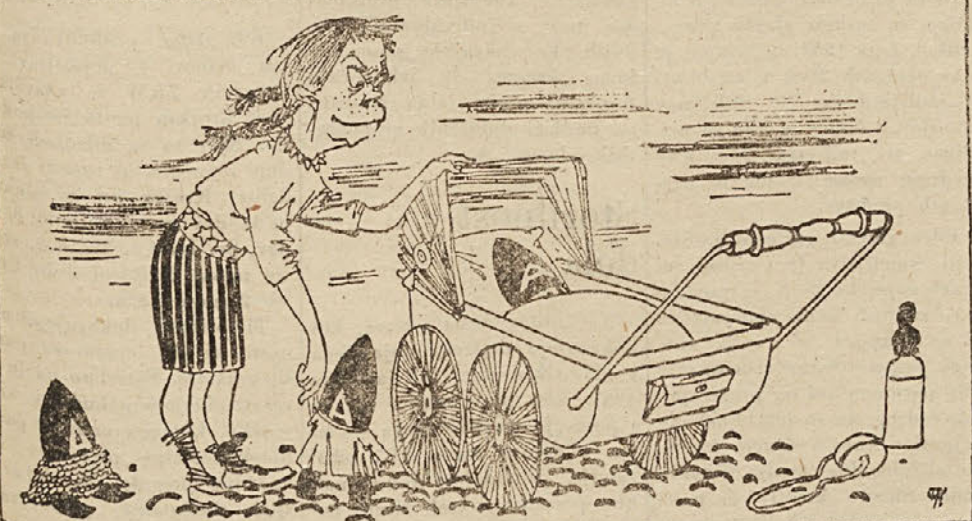
Joliot - Curie in dr. Schweitzer svarita pred atomsko nevarnostjo

Osemnajst znanstvenikom iz Zahodne Nemčije, sta se te dni v protestu proti poskusom z jedrnim orožjem in atomski oborožitvi, pridružili še dve vidnejši osebnosti iz področja znanosti in kulture. Friderik Joliot-Curie, Nobelov nagajenec za fiziko in dr. Albert Schweitzer, zgodovinar in zdravnik, ustanovitelj svetovno znane bolnice za tropične bolezni v Oslu. Oba ugledna moza stonastvo vladam in vsemu človeštvu ganljivi apel, v katerem opozarjata na usodne posledice, ki jih utesnijo imeti za človeštvo poskusne eksplozije atomskega in jedrskega orožja.

„Radioaktivni stroncij 90, ki se pri eksploziji atomskih in vodikovih bomb razširi v ozračju, deluje povprečno 30 let — ugotavlja Joliot-Curie v svojem apelu, ki ga je čital na radiu. — Nato pada polagoma na zemljo v obliki prahu in dežja in se usede na rastline. Padanje radioaktivnega stroncija iz prejšnjih eksplozij se ni prenehalo in se bo nadaljevalo še precej let. Če se ne bo nehalo z eksplozijami, se bo količina stroncija povečala in bo v oseh, posebno otrokih dosegla raven, ki bo zadostovala za povzročitev kostnega in krvnega raka... Velika nevarnost visi nad vsakim izmed nas, če se takoj ne ukinejo poskusne eksplozije jedrskega orožja — tako zaključuje svoj apel ta svetovno znani znanstvenik.“

Dr. Schweitzer opozarja v svojem apelu, ki ga je čital na radiu Oslo, na iste usodne posledice ter tako-le nadaljuje: „Dejstvo, da se nahajajo v naravi radioaktivni elementi, ki smo jih mi ustvarili, je nezalisan dogodek v zgodovini zemlje in človeštva. Zanimariti njegovo važnost in posledice, ki lahko nastanejo, je praveca blaznost, ki jo človeštvo lahko drago plača. In smo na tem, da to storimo zaradi prave nezavednosti. Potrebno je, da se znamo obvladati, dokler je še čas in da nehamo s to blaznostjo.“

„Nesebična pomoč“, ZDA

ZDA so že začele konkretizirati znano Eisenhowerjevo „doktrino“. Ameriška „pomoč“ deželam Srednjega Vzhoda obstoja dejansko v atomskih in vodikovih bombah, obstoja v vodenih izstrelkih, to je v orožju, ki prinaša ljudstvu samo smrt in razdejanje. Taka ameriška „pomoč“ je namenjena seveda tudi Evropi. Toda narodi Evrope in človeštvo sploh, si gotovo ne želijo takih ameriških „dobrot“ in zato se vedno glasneje dviga ogorčeni glas ljudstva, ki zahteva ukinitve vseh atomskih poskusov, prepoved vsega atomskega in jedrskega orožja ter prenehanje blazne tekme v atomskem oboroževanju.

Nekaj beležk o jugoslovanskem gospodarstvu

še mesta 2, Rocol 2 in Celj
lec 2 nova člana.

Ti primeri dokazujejo mo
nosti, ki jih imamo za pos
štev akcije. Potrebno pa je
vezati akcije s pobudami, ki
v teku, kot referendum, gos
darsko-socialna preiskava, i
vedrilne pobude. Za dober
speh kampanje pridobiva
inladine se morajo čutili o
zane tudi partijske sekcije, ki
sebnost z akcijo med člani po

je, da prepričajo svoje otroke, naj vstopijo v ZKM.

S kampanjo rekrutacije ni treba povezati tudi obnova izkaznic že vpisanih članov. Alen letu 1956, kajti nekateri kroje še niso zaključili tega dela. Zgodijo so n. pr. Milje, Sv. Ana. nica. Škedeni in drugi.

KULTURA IN ZNANOST

Tržaško občinstvo ljubitelj petja in glasbe prihaja na svoj račun

Velik uspeh operete Planinska roža

Slovensko narodno gledališče in Glasbena Matica sta pripravila tržaškemu slovenskemu občinstvu res lepo presenečenje v uprizoritvi operete «Planinska roža», ki je zato doživela velik uspeh tako na premieri, kot na naslednjih treh prireditvah, ki so v istem tednu sledile. Vsi sodelujoči, poklieni in nepoklieni igralci, pevci in plesalci so se na odru odlično izkazali in naravnost navdušili gledalce. Na sliki vidimo prizor iz prvega dejanja operete, ki jo bo naše občinstvo prav gotovo z velikim veseljem pozdravilo tudi na drugih odrih našega Ozemlja.

Danilo Turk, Aleksej Pregare in Dusan Jazbec.

Zelo prijetna in enostavna, popolnoma v okviru celotne igre, je bila inscenacija Jožeta Cesarja.

Enako velik uspeh je doživel opereta «Planinska roža» na naslednjih prireditvah v Avditoriju takoj drugi dan in v soboto, 27. t.m. ter v Šklednu v četrtek 25. t.m. Prepričani pa smo, da bo naše ljudstvo z igranjem navdušenjem sprejelo nje, nje uprizoritve tudi na drugih lokalnih odrih, kjer koli jo bo mogoče predstaviti. Saj je to prvo slovensko glasbeno delo, ki se je pojavilo v Trstu po drugi svetovni vojni in se prej, vse od požiga Narodnega doma, S.G.A.

Pisatelj A. Kraigher 60-letnik

lih je verno slikal slovenskega človeka, predvsem izobraženca, ki je bil kritično, ne neumljivo seiral njeno notranje vzdušje.

Zaslужnemu slovenskemu pisatelju Alojzu Kraigheru kličemo tudi mi: na mnoga leta zdravlja in zadovoljstva!

ASTROBOTANIKA nova veja znanosti

Kot je znano, so imeli zvezdoslovci, ki proučujejo Mars, lansko leto polne roke dela, ker se je Mars toliko približal zemlji, da so ga mogli mesece opazovati.

V septembru je bila na Marsu prvič južni polobli že pozna pomlad. Na južnem tečaju se je začela naglo taliti dobel skorja ledu in snega in pod njo so se pojavila tla termično rdeče barve, podobne barvi listov naših dreves v pregodnji pomladi. V Kazahstanu — v mestu Alma Ati — je bila tedaj jesen. Ponosi so se gore ob siju zvezd prebarvale v vročico barvo in sleherni noč je slonel ob teleskopu star mož in nepremično zrl v nebo, dokler se poslednja zvezda ni ugasnila. To je bil znani sovjetski zvezdoslovec Gavril Tihov, ustanovitelj nove panoge znanosti — astrobotanike, ki je pol stoletja posvetil proučevanju Marsa. Tihov je eden prvih astronomov, ki je znanstveno utemeljil domnevo o obstoju rastlinstva na planetu. Svoj čas so ugotovile italijanske zvezdoslovce Schiaparelli, glade življenja na Marsu zbudile razgibane diskusije med znanstveniki. Tedaj se je oglašil tudi mladi Tihov, ki je neopredeljeno zatrdil, da madeži, ki jih je odkril Schiaparelli niso morja in reke, marveč ogromne, z rastlinstvom porasene površine. Pri tem se je opiral na dejstvo, da madeži spreminjajo svojo barvo po letnih časih, od plavkaste do zelene in rdečkaste. Tihov je to tudi praktično dokazal, ko mu je uspelo s pomočjo posebnih filtrov dobiti fotografske posnetke vseh teh različnih barv, ki jih oko skozi teleskop ne more točno razbrati.

Toda Tihove raziskave so šle še dalje. Sklenil je ugotoviti, kaj predstavlja rastlinstvo na Marsu in kakšno obliko ima. Po vztrajnem delu je predvsem ugotovil, da rastline na Marsu zaradi zelo hladnega podnebja, potrebujejo večjo toploto kot naše. Zato absorbirajo in ne odbijajo infrardeče žarke, ki vsebujejo polovico sončne toplote. V manjši količini absorbirajo modre, plave in vialne žarke, ker posredujejo malo toplote. Zato jih povečini odbijajo in to daje rastlinam modre ali plave odtenke.

Nekateri astronomi dopuščajo, da so na Marsu rastline tople, da ne bi bilo tako hladno, da bi bilo to res, se ne bi ob vsakem letnem času spreminjale barve večine temnih mest na Marsu. O tem se je bilo lahko prepričati zlasti lani, ko se je opazovanje vršilo od julija pa do septembra in v tej dobi je bilo mogoče opaziti razne spremembe, ki so potrdile teze Tihova. V juliju je bilo področje okrog južnega tečaja obkroženo s temno rdečo kolobarjem. Po tem se je področje pokrilo z živo belo barvo in okrog te bele barve je bil temen rob. V jutranjih in večernih urah so bili vidni na temnem področju beli madeži, ki jih je Tihov smatral za slano, meglo ali oblake. Proti koncu avgusta se je vse področje pokrilo z nekakšno rumeno barvo in Tihov je sklepal, da je bila na Marsu peščena nevihta. S to ugotovitvijo so se strinjali tudi mnogi drugi astronomi, ki so tedaj opazovali Mars.

V teku opazovanja lanskega leta je astrobotanični sektor opazovalnice v Alma Ati zbral stotine slik in bogato gradivo. Tihov misli, da material, ki ga je zbral, dokazuje, da je površina Marsa porasena z rastlinami, vendar pa do dokončnih rezultatov še ni prišel.

Njegova veda, astrobotanika, se je pa v znanosti že uveljavila. Na znanstveni akademiji v Kazahstanu koristno deluje že več let astrobotanični odsek, pod vodstvom Tihova samega. Uspehi, ki jih je dosegel, so zelo važni za biologijo, ker omogočajo točno določiti optična svojstva zelenih rastlin in pomagajo pri selekciji njihovih kakovosti.

PREJELI SMO:

REVUE DE LA POLITIQUE INTERNATIONALE, izdaja Zveza novinarjev Jugoslavije, šte. 168 od 1. aprila 1957, Beograd.

SODOBNA POT, glasilo Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije, šte. 4-1957, Ljubljana.

SLAVJANJE, mesečna revija Veselovskega odbora ZSSR, št. 3-1957, Moskva.

60 let umetniškega dela Hinka Nučiča

Slovenski igralce in režiser Hinko Nučič je praznoval te dni 60-letnico svojega odskega delovanja. Proslava je bila v Zagrebu, kamor se je Nučič že leta 1921 preselil z ženo, znano slovensko igralko, našo ožjo rojakinjo Goranko Viko Podgorsko, ki slovi kot ena največjih igralk jugoslovanskega odra. V Zagrebu je deloval kot režiser in igralec na odru Narodnega kazališta in ves ta čas se je tam udeleževal tudi na odru društva Slovenskega doma, kjer je z gojenici igralske šole uprizorjal povečini repertoar slovenskih avtorjev. Prav tam si je izvolil zaključiti svojo dolgoletno in plodno delovanje ter si v 74. letu starosti za 60-letnico izbral slovensko igro Golarjevo «Vdovo Roslinko», ki so jo uprizorili 15. t. m. ter je v njej nastopil v vlogi Balantaka.

Lahko rečemo, da je s Hinkom Nučičem povezana slovenska odrska kulturna rast. Razen tega, da se je uspešno udeleževal v slovenski zagrebški koloniji, kjer je, kot rečeno, uprizorjal predvsem slovenska odrska dela, je treba zabeležiti, da je po prvi svetovni vojni prav on organiziral prvo povojno gledališko sezono v Ljubljani. Cim pa je ljubljansko gledališče začelo z rednim delom, ga že leta 1919 najdemo v Mariboru, kjer z uspehom odrtava prvo tamkajšnje slovensko gledališče s predstavo Jurčičevega «Tugo, merja» na prostem.

Hinko Nučič spada med vrhove slovenskih odskih ustvarjalcev. Poleg Borstnika in Verovčevega, ki sta bila sploh prva sodobna stvarjalca slovenskega gledališča, smemo šteti Hinka Nučiča in Milana Skrbinka za največja slovenska odrska pionirja, ki sta po nastanku Jugoslavije leta 1918 bila pobudnika in organizatorja slovenskih gledaliških odrov. Sadovi teh prvih pionirjev so danes vidni ne samo v Ljubljani in Mariboru marveč tudi drugod po Sloveniji, kjer so nastala nova gledališča, tako v Celju, Kranju, na Jesenicah, v Novem mestu in tudi — v Trstu, kjer so Borstnik, Verovček, Nučič in Skrbinek v teku svoje dolge in plodne igralske kariere ponovno nastopali ter tu pustili sledove svoje zlatne umetnosti.

Zato zaslužnemu kulturnemu delavcu in pionirju slovenskega gledališča Hinko Nučiču želimo še mnogo let zdravlja in zadovoljstva!

V vrsti raznih boleznih nove dobe, ki jih naši predniki niso poznali, je tudi alergija, katere vzroki so najrazličnejši in ki nudi zdravnikom še široko polje raziskovanj, ker ji še niso priskočili na živca. Praktično je alergija pojav v konstituciji telesa, zaradi katerega se pri nekaterih osebah pojavljajo bolezenski znaki v dotiki s določenimi snovmi, ki so na splošno znane kot neškodljive. Tako povzročajo uživanje jagod, rib, mesa, sira, jaje v telesu nekaterih ljudi posebno reakcijo v obliki srbeča, rdečih madežev na koži, včasih gnojnih mehurčkov in celo vročine in splošne slabosti.

Toda znanost je po dolgi preiskavi na milijonih oseb v vseh deželah ugotovila, da vplivajo na alergične osebe tudi

Radioaktivno zlato za zdravljenje raka

Ameriška družba za borbo proti raku je te dni sporočila, da so zdravniki Allen, Sherman in Arneson odkrili nov postopek za zdravljenje raka na maternici. Novo zdravljenje s pomočjo injekcij radioaktivnega zlata se je pokazalo učinkovito tudi pri precej razvitih primerih raka. V teku šestih let so iznajditelji preizkusili novo metodo v več kot 300 primerih in rezultati so bili nadvse zadovoljivi.

Za spanje

Po najnovejših vestih iz Moskve so pred kratkim v nekem

Bolezen ki je naši predniki niso poznali

◆ Alergijo bo mogoče ukrotiti le, ko bodo odkrili njen izvor

vsa druga živila in celo kruh in vino ali razne vrste zdravil. Toda tudi zunanji faktorji so čisto krivci alergičnih obolenj. Tako so ugotovili, da so nekatere snovi, ki jih vdihavamo zelo pogosto vzrok lažjih ali težjih motenj pri alergičnem človeku. Znano je že, da v času cvetenja ali košnje povzročajo cvetni pelod, ki je v zraku, pri nekaterih ljudeh močno kihanje, nahod, solzenje, bolečine v glavi in oči ali celo resno nadoho. Podobne učinke povzročajo pri alergičnih ljudeh tudi ptičje perje, živalske dlake, konjski prhut in najrazličnejši prah. Alergično reakcijo vzbujajo tudi nekatere snovi v milih, parfumi in kozmetičnih aparatih, ki prihajajo v dotiko s kožo.

Toda znanost je po dolgi preiskavi na milijonih oseb v vseh deželah ugotovila, da vplivajo na alergične osebe tudi

in ko se je vrnil domov, je bil spet bolan. Tako so ugotovili, da mora biti vzrok bolezni na njegovem domu. Po skrbnem preučevanju vseh predmetov v hiši, so tudi v tem primeru ugotovili, da je bolezen kriva žena. In tudi tu je prišlo do ločitve zakona. To so doslej redki primeri, vendar pa dokazujejo kakšne vse šale zbija alergija.

Tajna alergije

Bolezni, ki jih na splošno povzročajo alergija so prehladi in nahodi, nadoha, razni lisaji in izpuščaji, vročina in splošna slabost. To so najpogostejši pojavi. Toda ta bolezen povzroči lahko tudi vnetje v očeh in grlu, razne kožne bolezni, bolezen na jetrih in ledvicah a tudi črevesna vnetja in želodčne bolezni. Moderna medicina je zato postavljena pred velik problem, kajti bolezen se pojavlja v najrazličnejših oblikah in še vedno ni bilo mogoče ugotoviti kaj prava vzroka povzročitelja, katerega tkiva ali organi ne delujejo pravilno pri osebah, ki so podvržene alergiji.

Doslej se zdravniki borijo proti tej bolezni v glavnem na dva načina. Predvsem skušajo ugotoviti kateri alergen je kriv bolnikove bolezni (recimo, da je to točno določen prah) in mu nato ta isti alergen vbrizgajo v organizem, najprej v zelo majhnih dozah in nato v vedno večjih. Težava pri tem je ta, da ni vedno lahko točno ugotoviti kaj povzroča pri danem bolniku alergijo. Drugi način zdravljenja pa je vbrizgavanje posebnega sintetičnega preparata proti istemu, ker so ugotovili, da se pri alergičnih bolnikih močno poveča količina posebne snovi, istamina, v njihovem organizmu. Ta način zdravljenja je mnogim pomagal, pri drugih pa so bili uspehi neznatni.

Zaradi tega bo ostalo vprašanje alergije odprto vse dokler ne bo znanost našla pravega izvora te bolezni.

Toda to ni edini primer. Pred leti se je neki ameriški vojak poročil par dni pred svojim odhodom na fronto. Ves čas težkega vojaškega življenja je bil popolnoma zdrav. Toda ko se je končno vrnil k svoji ženi, je začel nenadoma bolehati in hirati. Čim so ga prepeljali v bolnišnico in se pred njim bolezen diagnosticirali, je bil že boljši. Odpustili so ga

Dr. Kurt Reissmann iz medicinske fakultete univerze v Kansasu vodi pozorno «biološko raziskavo», da bi ugotovil kateri organ, mehanizem ali hormon v našem telesu skrbi za neprestano nadomščanje izgubljenih rdečih krvnih teles, za kar je potrebnih približno 11 milijonov teles v sekundi. Doslej se je le vedelo, da rdeča krvna telesa proizvajajo koštni mozeg. Niso pa se ugotovili kako organizem urejuje ves proces na način, da ostane v telesu vedno isto število teles, čeprav se jih toliko neprestano uničuje.

Dr. Reissmann je izjavil, da ima to proučevanje praktični pomen, ker bi odkritje faktorja, ki urejuje rdeča krvna telesa koristilo pri zdravljenju boleznih, kjer primanjkuje ali je preveč rdečih krvnih teles.

Lep jubilej Jožeta Cesarja

Znani tržaški slikar Jože Cesar je te dni dosegel 50 let. Življen in nasmejan kot veseli pripravljen na duhovito, včasih hudomušno salo, mu ne bi priložilo še one čustil. Ljube dobe, ko se človek, kot pravi, sreča z Abrahamom. Jože Cesar je kot samouk v slikarstvu dosegel prav zavidljive uspehe, do katerih se je dokopal s svojo prirodnostjo, prirednostjo in predvsem z darovitostjo. Rojen pri Sv. Jakobu v Trstu je najprej obiskoval sentjakobsko Cirilmetodovo šolo. Bil je med najnadarnejšimi učenci, toda družinske mere mu niso dopuščale nadaljnega študija, zato so ga starši dali izučiti rokodelstva. Toda mladega, nadarjenega Jožeta je posebno mikalo slikarstvo ter je ob večerih zahajal k znanim tržaškemu slikarju prof. Cernigoju, ki mu je dajal osnovne pojme iz slikarske umetnosti. Ob plemenitem tekmovanju z drugim, slikarjem Lukežičem, s katerim sta neločljiva slikaštvu dosegli prav zavidljive uspehe, do katerih se je dokopal s svojo prirodnostjo, prirednostjo in predvsem z darovitostjo. Rojen pri Sv. Jakobu v Trstu je najprej obiskoval sentjakobsko Cirilmetodovo šolo. Bil je med najnadarnejšimi učenci, toda družinske mere mu niso dopuščale nadaljnega študija, zato so ga starši dali izučiti rokodelstva. Toda

Eisensteinovi filmi v Zagrebu

V kratkem se bo v Zagrebu s svečano premiero film «Opletkina Potemkina» začel festival Eisensteinovih filmov. Za to priliko bo prišel v Zagreb Eisensteinov sodelavec in prijatelj Edvard Tisse, ki je znan kot eden najboljših sovjetskih filmskih režiserjev.

CVETKO ZAGORSKI

IX. P otem mitraljez ni sekal več v sosednji hrib. Obrnil se je v pomočje pod bataljonom. Nemci, ki so se dotlej skrivali za smrekami, so jeli siliti navkreber, da osvoje vzpetino še pred mrakom.

«Juris!» je ukazal komisar. Žejnov fant je naletel na visokega policista. Groza, pomešana z začudenjem je spaliča Nemcu lice. Niti pomeriti ni utegnil. Partizan ga je v naletu podrl. Kratak čas sta se rvala, dokler ga ni dobil Žejnov pod.

«Na, prasec!» je sikal in suval vanj s pestmi, kamor je naneslo. «Zdaj imaš, kar si iskal! Na, za Hitlerja, za izseljevanje, za talce!»

Nemec se je skušal strgati iz partizanovih klešč, ko pa je videl, da mu ne bo uspelo, se je spomnil noža. Zbral je vse sile in vsjo spretnost, se za hip oprestil in potegnil iz toka reziš. Žejna ga je zadnji hip zgrabil za zapestje in mu s svojo žilavo kmečko roko izvil nož. «To si torej hotel!» V hipu je presodil, da Nemcu ne more zaupati in ga kot ujetnika vleči s seboj. A tudi mudilo se je, že tako je zaostal za četom. Sunil je z nožem tja, kjer je mislil, da ima Nemec srce. Potem je odskočil. Nemec je jeknil, se zgrabil za prsi in sunkovito vrgl glavo nazaj. Tak se je vtisnil Žejnu za zmeraj v spomin. Fant je za hip obstrmel, kakor da se je komaj zdaj zavedel dejanja, potem pa se pogljal za tovariš.

Ceta se je zakadila v nasprotni breg in zavzela vrh. Potegnili je za seboj ves bataljon. Nemški načrt obkoljevanja je bil docela razbit.

Tudi Svaruna so prenesli tja. «Ne bom preživel,» je rekel s tihim glasom. «Poznam

take rane. Če bi bila bolnica blizu, mogoče...»

Fantje niso vedeli, kako bi mu pomagali. Bolečine so ga čisto vzele; izpile so mu rdečico z lice, da so postala peščeno-siva, iz čela so na gosto, kot skozi sito, lezle drobne, mrzle kapljice znoja. V kotih ustnice se je pokazala rjavkasta pena. Njegove preje iskre zenice so zgubile vse sijaj.

Pritekel je komisar. Razen svoje avtomatke, ki jo je imel obešeno čez ramo, je nosil v roki še eno puško: dolgo in tenko ostrostrelko z vdelanim daljnogledom.

Komandant je trdno dvignil pogled in se zagledal v gusko... «Premaknite se, vso noč imate čas,» je s tihim glasom svetoval komisarju. «In potem nad Kamnico, kakor je določeno. Maribor naj vas sliši!»

Oči so mu ugasle. Skozi solzno razo pod trepalnicami so se svetlo blešale in gledale, česar drugi niso videli. Začel je prevažati glavo in blesti: «Bataljon, naprej! Juris, juris!» Krčil je pesti, grabil, obraz se mu je pačil od trpljenja, v napetosti poslednjega naskoka.

Komisar ni vedel, kaj bi počel. Za hip ga je obvladala negotovost; skoro chup nad položajem. Kaj bo bataljon brez komandanta Svaruna? Bolečina mu je ohromila pamet in mu stisnila grlo. Čutil je, da mu solze silijo v oči. Bal se je, da bo zajokal pred bataljonom.

Nekdo je zahlipal. Bila je kmetica Žejnova, bolničarka. To je komisarja streznilo, zbral se je in razposlal straže.

Ni opazil, kako se je izvil iz gostega leskova dekle in obstalo nekaj korakov od Svaruna. Bila je Minka. Vse dan je s trepetajočim srcem poslušala streljanje. Poizvedovala je o

Nemcih in prišla zdaj poročat.

Komandant se je bil že umiril. Minka se je sklonila na denj in mu položila roko na mrzlo čelo.

«Julka,» je šepnil Svarun. «Vedel sem...» Minki je šel mraz čez srce. Spet je zajecal: «O, kako to boli, boli...» Minka je odprl oči in prazno zrl v ljudi, kakor da nikogar ne pozna. «Kje sem?... Kaj se godi?... Vode, vode!...»

Žejn je stekel navzdol k potoku.

«Ne mučite me,» je nenadoma rekel Svarun. «Ubijte me!»

«Ne, s seboj me vzamemo,» je ugovarjal komisar.

«Strahopetci, bojite se storiti dobro delo...»

«K nam pojdeš, pozdraviš je,» je rekla Minka prepričano.

Zdaj jo je sele spoznal, se ji je zdelo.

«Ne, nič več,» je trezno odgovoril Svarun. «Oprost, Minka!...»

Žejn je pritekel z vodo in Svarun je napravil požirek, več ni mogel. Za Žejnom je prihitel kurir Iztok.

«Povsod vas iščem,» je povedal in se začudeno ozrl v Minko. «Nemci nakladajo svoje mrtve in ranjene na kamione doli ob cesti. Odpravljajo se.»

Sele zdaj je ugledal komandanta in umolknil.

Ranjence je prešiljal, da se to njega ne tiče več.

«Prav imaš,» se je pogovarjal sam s komisarjem. «Nimam pravice nalagati drugemu tak opravke. Pozabi, če sem kdaj slabo mislil o tebi...»

Daj pistolo. Je nabita? Stisnil je iz sebe celo smehljaj, zaradi fantov, ki so stali naokrog. «Iztok, ruto vzemi iz torbice... Vrne jo, saj veš komu...» Povej ji, kako je bilo...»

Iztok je potegnil iz torbice rdečo, zlato vezeno ruto. Komisar je stiskal čeljusti, da bi se ne izdal pred borci. Minki

pa se je zdelo, da se pogreza nekam globoko, globoko... Oprile se je leskovičev vej in zaprla oči, ko da mora nekaj težkega premisliti. Pripravljena je bila na vse, tudi na smrt drugega, z odprtim srcem bi sprejela vsako bolečino — toda zgodilo se je nekaj hujšega... Iztok je skočil k njej in jo pridržal, da ni zdrslila na zemljo.

«Kaj ti je? Minka!» je zaklical.

«Vse mi vzemite! vse...» Tudi obleko, čevlje... Nič naj ne ostane, vse vam bo še potrebno...» se je obračal Svarun s poslednjimi silami spet h komisarju.

Cisto umiril se je, ko da ne čuti nobene bolečine več. Videti je bilo, da mu ni potreben nikak napor, kakor da je že zidavaj tako sklenil.

«Dobro je, Fantje, nič lepšega!» je rekel, ko je nastavljal pistolo. Samo kotiček ustnice mu je spreletel komaj zaznaven, zaničljiv smehljaj, tisti, ki ga Julka ni marala.

Komisar je zamislil, drugi so se odvrnili. Bilo je, ko da je žla vsem krogla skozi srce. Ko so se spet ozrli h komandantu, je bil tak, ko da spi. Le iz desnega senca je polzelo nekaj črnih kapelj... «Izgrebite jamo,» je ukazal komisar. «Sezujte mu škornje,» je dodal tise.

Borci so se vprašujoče spogledali in se niso gani. «Škornje mu sezuj!» je ukazal staremu Žejnu. «Še ga mar bojiš, zdaj ko je mrtev? Sezuj ga! Vidiš, tak je bil v smrti kot življenje!»

Sonce je že zašlo, hitro se je spuščala noč. Tišina. Niti ptice niso več pele ta dan.

Bataljon je imel še dolgo pot pred seboj.

K O N E C

SVARUN

DOMAČI PROBLEMI IN VESTI

Kakšen naj bo
bodoči občinski odbor

Kot je našim bralcem verjetno že znano, je naše mesto trenutno brez župana in občinskega odbora. Na seji, ki je bila v sredo 26. aprila, je občinski svet soglasno sprejel odločbo, ki jo je podal župan v svojem in odborovemu imenu. Obenem je bilo določeno, da bo občinski svet na seji v petek dne 3. maja izvolil novega župana in občinski odbor. O poteku te seje bomo iz razumljivih razlogov morali poročati šele v prihodnji izdaji našega lista, ki bo izšel, kot poročamo na prvi strani, 11. maja.

Ob ostanki župana in občinskega odbora so vsi vodje skupin izločili glasovalno izjavo. Med ostalimi, ki je v imenu komunistične skupine govoril tovariš odv. Pogassi, ki je predvsem ugotovil, da bi bilo mogoče priti do odločbe, da se danes, namesto da bi preprečevali koristno delo občinskega sveta po krivdi odbora, ki ni spoštoval obljub, danih po županu v trenutku njegove izvolitve.

Občinskega odbora prav gotovo ni bilo mogoče označiti za sredinsko-levičarsko samo zato, ker je bil odstranjen zastopnik liberalcev in ker je užival zunanjo podporo enega levčarskega svetovaleca. Značaj odbora se kvalificira po njegovem delovanju, ki gotovo ni bilo demokratično in ni strmo delo za zadovoljstvo nučnih upravnih, socialnih in splošnih zahtev prebivalstva. Vprašanje proste cone, glede katerega so med strankami, ki sestavljajo občinski odbor, velika nasprotja, ki bile samo predmet volilnih spekulacij, obnavljanj in zavlačevanj predvsem s strani Krščanske demokracije, ki je ena, kot vladati, sestavljena iz demokristjanov in socialdemokratov, sovrana te zahtevi našega mesta. Kot komisijo za prosto cono, tako so tudi druge občinske komisije vodili na način, da ne bi prišlo do koristnega zaključka njihovega dela.

Smrt starega
borcaAntonio Gramsci
mislec in revolucionar

V okviru proslav Antonia Gramscija, ob 20. obletnici njegove smrti, je bila prejšnji teden v Ljudskem domu v ul. Madonnina konferenca, na kateri je tovariš post. Riccardo Ravagnan opisal lik ustanovitelja KPI, katerega je osebno poznal in z njim prebil tudi leta ječe.

Prostor nam ne dopušča, da bi obširneje opisali življenje prvega italijanskega marksista, kot ga je opisal tovar. Ravagnan. Omejiti se moramo le na ugotovitve, da je Gramsci — ki je umrl 24. aprila 1937 v neki rimski kliniki, kamor je bil po večletnem trpljenju v zaporu premeščen po odločnem protestu vidnejših osebnosti vsega sveta — zapustil bogate nauke, ki niso dragoceni samo za italijanske, marveč za vse komuniste sveta.

Bil je globok mislec, a tudi moč akcije in odločen revolucionar. Dela, ki jih je napisal v ječi, dokazujejo, da se ni nikoli ločil od delavskega razreda, marveč mu je v zaporu pripravljal napotila za njegovo borbo in osvoboditev. Posebno globoko je preštetiral položaj zaostalega juga in naprednejšega industrijskega severa in priporočal zavezništvo med delavci in kmeti, da se odpravi stoletno siromaštvo velikega dela italijanskega naroda. Lenin ga je globoko spoštoval, on sam pa je znal pravilno oceniti uničevalno vrednost Oktobrske revolucije, po kateri naj se navdihujejo vse partije in važnost Sovjetske zveze, ki mora stati na čelu vsega delavskega gibanja.

Zaradi tega je potrebno, da se približe spoznamo z njegovi misli na in da v njegovem imenu pridobimo za partijo vedno večje število delovnih ljudi, da bo partija močna, strnjena in v borbeni, kakršna mora biti po Gramscijevih naukih komunistična partija, ki hoče doseči svoj cilj.

Skupna
prireditve
v Sv. Križu

V torek na prevečer 1. maja bo, kot običajno, v Ljudskem domu v Križu v počastitev praznika lepa kulturna prireditev. Sodelovali bodo dramska skupina prosv. dr. Vesna, ki bo uprizorila komedijo v dveh dejanjih »Burko o jezicnem dohtarju«, dramska skupina »A. Sirk«, ki bo podala zabavni prizor »Skodelica kave«, skupni pevski zbor in godba »Vesna«.

Začetek ob 20. uri.

Sporočilo
učiteljem

Solsko nadzorništvo slovenskih osnovnih šol v Trstu obvešča učiteljsko, da je na deski pri didaktičnih ravnanjih in pri šolskem nadzorništvu v Trstu, ulica Scuola Nuova 12 na vpogled ministrstva odredba št. 954-28 z dne 16. marca 1957, ki vsebuje navodila glede začasnih namestitev in suplene za šolsko leto 1957-1958.

Rok za vlaganje prošnje zapade dne 31. maja t. l.

Tržaški kovinarji
pripravljajo svoj kongres

V dneh 17., 18. in 19. maja se bo vršil prvi pokrajinski kongres Zveze kovinarjev F.I.O.M. pod geslom »Za vedno močnejšo pokrajinsko F.I.O.M. sposobno, da združi vse tržaške kovinarje v borbi za boljše pogoje življenja in dela, v obrambo demokratičnih svobod in pravice delavcev v tovarnah ter za tržaško industrijo, ki naj s tem, da tehtno prispeva k gospodarski obnovi Ožemlja, postane vir gospodarskega razvoja in socialnega napredka«.

Številka biltena kovinarjev.

♦ Važnost vprašanj, ki jih bodo
obravnavali

Prvi pokrajinski kongres F.I.O.M. mora omogočiti nadaljnji razvoj debate o izkušnjah pri izvajanju linije vsedržavne F.I.O.M.; dati mora odgovor na nekatera vprašanja, ki so se pojavila v teku borbe: če je pravilna linija zahtev, kateri smo sledili, če so jo vsi delavci cenili, v čem so pomanjkljivosti in napake, ki so povzročile znižanje naših glasov v nekaterih tovarnah, kako bo mogoče bolje voditi politiko enotnosti, brez slabosti, ki nam jih delavci čisto očitajo.

Kongres bo moral izreči sodbo o splošni situaciji, o borbah in organizaciji, dočim bodo tovarniška zborovanja dala podrobnejšo oceno o situaciji v tovarnah, o bistvu novosti, ki so bile v njih vpeljane, o bolj-šnem načinu postavljanja delavskim težavam odgovarjajočih zahtev. Z največjo jasnostjo in odkritostjo bodo morale iziti pomanjkljivosti, ki jih je imelo naše gibanje, da bi jih čim prej popravili.

Iz kongresa bo moralo iziti tudi navodilo o impozantni zahtevi, tako tovarniških kot splošnih, v cilju, da se sestavi tudi splošni načrt tržaške gospodarske obnove, kjer naj bo ladje-delniki in železarski industriji Ožemlja in njenim tovarnam

ki je izšla te dni, objavlja teze za kongres. Gre za kratek dokument, ki obravnava krajevno gospodarsko stanje, stanje v ladjedelnicah, akcijo gospodarjev, povečanje storilnosti, zahteve in borbe, zadržanje drugega sindikata, bratsko pomoč nacionalne F.I.O.M. in CGIL ter na koncu nakazuje cilje kongresa. Objavljam v celoti zadnjo točko teze:

Razstava vina
v Dolini

Dolinska občina, ob sodelovanju Kmetijskega inšpektorata, priredi ob priliki tradicionalnega praznika maja v dneh 5., 6. in 7. maja razstavo domačih vin. Pokrajinska uprava bo nagradila najboljša vina.

Vabljeni vsi, ki se zanimajo za naše vinogradništvo in ki se radi okrepijo z dobro domačjo šunko in vinom.

Z.D.Ž. proti
atomske
grožnji

Zveza demokratičnih žena v Trstu se je te dni pridružila pobudi Mednarodne zveze demokratičnih žena za pospešeno akcijo, ki naj doseže razorožitev, prepoved jedrskega orožja in predvsem prenehanje atomskih poskusov. S tem v zvezi je poslala vladama Sovjetske zveze in Združenih držav Amerike pismo, v katerem zahteva takojšnje prenehanje poskusov, prepoved rabe jedrskega orožja, s čimer naj se pripravi pot za rešitev splošnega atomskega problema in za razorožitev.

Proletarci vseh dežel, združite se!

(Nadaljevanje z 2. strani)

angleške imperialiste delavski razred, ki bi bil pripravljen podpirati napad na Egipt. Predvsem pa bi bilo imperialistom zelo prijetno gledati razvoj nacionalističnih tendenc v socialističnih deželah, ker bi to neogibno privedlo do okrnitve sil, ki korakajo danes krepko po poti socialistične izgradnje. Toda »divide et impera« je danes zelo zastarela formula, ki velja zelo malo. Človeštvo se je v teh stoletjih marsičesa naučilo in ne obstajajo več možnosti, da bi delovni ljudje pozabili na važno dejstvo in sicer, da je njihova moč v enotnosti, kot delavske gibanje in kot država, kjer so si že priborili oblast.

Zato je danes tembolj pomemben poziv, ki sta ga razglasila pred več kot sto leti Marx in Engels: »Proletarci vseh dežel, združite se!«, ki podčrtuje enotnost mednarodnega delavskega gibanja. Kdor koli zanika, podočnjuje ali skuša prikazati ta pojem kot preživel in podvržen revizionizmu, da bi podredil interese delavskega gibanja posebnim interesom nekega naroda, kdor koli podpira stališča nacionalističnega značaja v vrstah partij delavskega razreda, tega ni mogoče smatrati za internacionalista in pravega komunisto, pa naj se predstavi pod kakršno koli krinko.

Tržaško delavsko gibanje, ki je bilo že od svojega nastanka, z Učekarjem in Pittonjem na čelu, zvesto načelom proletarskega internacionalizma in je pod to zastavo našlo združene svoje padle junake v antifašistični borbi Tomaziča, Curicla, Frausina, Srebrnič in še mnogo drugih, Slovencev in Italijanov, danes, ko proslavlja 1. maj, potrjuje svojo zvestobo proletarskemu internacionalizmu in duhu bratske enotnosti med Slovenci in Italijani ter se obvezuje, da bo nadaljevalo svoje borbe za zaščito gospodar-skih in demokratičnih koristi našega mesta, za zmago politike miru in socializma.

Proslava 25. aprila

25. april, dan vstaje v Severni Italiji, ki nas obenem spominja naše trde osvobodilne borbe, je bil svečano proslavljen v Ljudskem domu v ul. Madonnina ob prisotnosti velike množice bivših partizanov in antifašistov. Na proslavi je prvi spregovoril tovar. Alojz Markovic, ki je v imenu žrtev osvobodilne borbe pozval na enotnost vseh antifašističnih sil v borbi za spoštovanje ustave Italijanske republike, ki je dragocena pridobitev partizanske borbe ter za pravice našega ljudstva. Za njim je govoril post. Giuliano Pajetta, ki je opisal sedanjí položaj, ko se skuša prezreti epopeja osvobodilne borbe, tako da niti otroci v šolah niti vojaki v vojašnicah ne poznajo velikega pomena 25. aprila. Danes ponovno oborožujejo Nemčijo, zato se moramo v imenu borcev, ki so padli v Italiji in po vsej Evropi upreti ponovnemu vstajanju nacizma in fašizma in pripravam novega krvoprelitja. Pasti morajo vse ovire, izginiti mora »železna zavesa« in v miru se mora združiti res vsa Evropa. Vzhodna in Zahodna, da se človeštvu zagotovi miroljubna izgradnja boljše bodočnosti.

ZA TEDEN
DNI

M A J
Sreda, 1. - Praznik dela
Četrtek, 2. - Atanazij
Petek, 3. - Mavra
Sobota, 4. - Florijan
Nedelja, 5. - Angei
Ponedeljek, 6. - Benedikta
Torek, 7. - Stanislav (prvi kraec)
Sreda, 8. - Mihael
Četrtek, 9. - Gregorij
Petek, 10. - Izidor

Zgodovinski dnevi

1. 1902 so tržaški delavci prvič proslavili 1. maj na Velikem trgu.
2. 1945, je sovjetska armada zasedla Berlin.
5. 1818 se je rodil Karl Marx, utemeljitelj znanstvenega socializma. Umrl je 14. marca 1883.

K I N O

Opčine

Sreda, 1. maja: »Kongo«, barvni film Universal.
Četrtek, 2. maja: se ponovi.
Sobota, 4. maja: »Orožje, ki je osvojilo Zapad« (L'arma che conquistò il West); barvni film Columbia.
Nedelja, 5. maja: »Zgubljeni sin« (Il figliol prodigo); cinemaskop MGM.
Ponedeljek, 6. maja: se ponovi.
Torek, 7. maja: »Duševni dvom« (Il dubbio dell'animo); cinemaskop MGM.
Sreda, 8. maja: se ponovi.
Četrtek, 9. maja: »Gospodar sem jaz« (Il padrone sono me); film Italcines.
Nedelja, 5. maja: se ponovi.

Prosek

Sreda, 1. maja: »Nana«, barvni film Lux, Mladini pod 16. letom prepovedano.
Sobota, 4. maja: »Napoleonec v Far Westu« (Un napoletano nel Far West); barvni film MGM.
Nedelja, 5. maja: se ponovi.

Nabrežina

Sreda, 1. maja: »Kazen« (Il castigo); film Generalcine.
Sobota, 4. maja: »Lord Brummel«; film MGM.
Nedelja, 5. maja: se ponovi.
Sreda, 8. maja: »Očarljivi mister John« (L'irresistibile mister John); film Warner Bros.

Nabrežina - postaja

Sreda, 1. maja: »Giulietta greh« (Il peccato di Giulietta); film Columbia.
Nedelja, 5. maja: »Most v Tokio Riju« (All ponte di Tokio Riu); film Paramount.

Izlet v Bologno

Ob priliki zaključne manifestacije XV. nacionalnega kongresa ZKMI, ki bo 19. maja, organizira tržaška ZKM izlet v Bologno s pulmanom.
Cena 2.300 lir. Vpisovanja se sprejemajo pri vseh kroških ZKM in na osrednjem sedežu v ul. Capitolina 3, tel. 44046 ali 44047. Odhod iz Trsta, iz trga Garibaldi v soboto 18. maja od 23. uri; odhod iz Bologne drugi dan ob 21. uri.

RADIO
ODDAJE

SREDA, 1. MAJA: 10. Prenos maše iz stolnice sv. Justa - 13.30 Srečno Drazli in njegov ansambl - 18.30 Pisani balončki, rad. tednik za namitje - 21. Radijski oder - Anton Medved: »Za pravdo in sram« drama v 5 dej.
ČETRTEK, 2. MAJA: 13.30 Operne arije - 19.15 Sola in dom - 21. Dramatizirana zgodba: Stanko Majcen: »Dve tašči«.

PETEK, 3. MAJA: 13.30 Glasba po željah - 18.30 Z začarani police - 21. Prireditve in umetnost v Trstu.
SOBOTA, 4. MAJA: 13.30 Pestra operna glasba - 16. Utrinki iz znanosti in tehnike - 18.30 Glasba za naše malčke - NEDELJA, 5. MAJA: 9. Kmetijska oddaja - 10. Prenos maše iz stolnice sv. Justa - 12. Oddaja za najmlajše - A. Marodič: »Sivko iz dolge oboje« - 13.30 Glasba po željah - 16. Slavni pevci - 20.30 Wagner: »Lohengrin«, opera v 3. dej.
PONEDELJEK, 6. MAJA: 12. »Življenje in svet« - 12.55 Motiv iz filmov - 18.30 Z začarani police.

TOREK, 7. MAJA: 13.30 Glasba po željah - 18. Beethoven: Sonata op. 31 št. 1 v G-duru - 19.15 Zdravniški vedež - 21. Radijski oder - Hasch-Kisch: »Vltavski brodarji«.

SREDA, 8. MAJA: 13.30 Zbrane ciganske melodije - 18.30 Pisani balončki, rad. tednik za najmlajše - 19.15 Radijska univerza.

ČETRTEK, 9. MAJA: 13.30 Glasba Johanna Strausa - 19.15 Sola in dom - 21. Dramatizirana zgodba - Ezio D'Ermatiz (IV.) Mesto ponodi: »Nol-tar, ki ubija« (Prvi del).

PETEK, 10. MAJA: 13.30 Glasba po željah - 18.30 Z začarani police - 19.15 Radijska univerza - 21. Prireditve in umetnost v Trstu.

**SEKCIJA
KOMUNISTIČNE
PARTIJE TO
V SKEDNJU**
vabi vse prebivalstvo,
naj bo enotno v borbi
za obrambo miru in
našega gospodarstva.

**SKEDENJSKA ŠPORTNA
ZVEZA
U. S. SERVOLANA**
Razdeljeni - premagani
Združeni - močni
ZIVEL PRVI MAJ!

**PROSVETNO DRUŠTVO
»SKEDENJ«**
ob priliki PRVEGA
MAJA 1957 želi mi-
ru, dela in svobode.

**Nabavna in prodajna
zadruga
z. z. o. j.**

Opčine, Alpinska 93,
tel. 21-054

**Moderna pekarna
E. PIERI**
vedno sveži slaščičarski
proizvodi
piškoti, likerji
TRST
ul. S. Cilino 113, tel. 94-667

**Tovarna
pohištva**
Pohištvo po naročilu -
oprema
Trst, ul. Tesa 37

La Triestina di Abbigliamento

VELIKA IZBIRA OBLEK, PERILA IN ČEVLJEV

T R S T

Trg Ponterosso 2, I. nadst.
tel. 36-860

CELICA »C. SIGUR«
ČISTILNICA AQUILA - ŽAVLJE

vabi vse delovne ljudi k nadaljevanju borbe
izboljšanje življenjskih in delovnih pogo

KONSUMNA ZADRUGA DELAVCEV
ŠKEDENJSKIH PLAVŽEV

T R S T

pošilja ob prazničnem dnevnu vse
delovnih ljudi iskrena voščila
še večji razvoj zadrug, za dobro
kolektivnosti

»Nulla sfugge«
FOTO - ATELJE - NOVOSTI
SIK

Slika tudi na domu
Trst, trg Garibaldi 10/I., tel. 93-31

Tovarniška konsumna zadruga
nameščencev v ladjedelnicah
Sv. Marka

T R S T

ul. della Guardia 42 - tel. 41-09

Konsumna zadruga
nameščencev Tovarne stroje
pri Sv. Andreju

T R S T

ul. della Guardia št. 11 - tel. 41-80

GOSTILNA CARGNALI

Prvovrstna istrska vina - velika izbira likerjev
Caneiani - mrzla jedila - domača postrežba
TRST - Strada del Friuli 19 (Gornja Greda)

CASALINGA TRIESTINA
d. z. o. z.

Prodaja hišnih potrebščin na obroke in proti tak-
snjemu plačilu - električne hišne potrebščine - šted-
niki na plin in petrolejski plin - predmeti za daril-
Edino zastopstvo štedilnikov znamke »HELIOS«
Trst - ulica S. Maurizio 16, tel. 24-02

Konsumna zadruga železničarjev

TRST, prodajalna št. 1 - ul. Flavio Gioia
tel. 36-841 (notr. 398)
ROJAN, prodajalna št. 2 - ul. Barbariga
tel. 29-286

ABRANDOLIN
TRIESTE VIA S. MAURIZIO 2 TEL. 90-973 41-370
METALLI E ARTICOLI SANITARI